

A SZKIZOFRÉNIA

Mi a szkizofrénia?

A szkizofrénia a lakosság kb. 1 százalékát érintő, egész életen át tartó idegrendszeri betegség. Görög eredetű elnevezése az elme hasadására utal, ami a közhiedelemmel ellentétben nem azt jelenti, hogy valakinek több személyisége van, hanem azt, hogy az elme működésének különböző megnyilvánulásai (pl. érzékelés, gondolkodás, érzelmek, motiváció) közötti összhang felborul és ez betegségi tünetekhez vezet.

Mi okozza a szkizofréniát?

A szkizofrénia döntően genetikailag meghatározott betegség, bár a tünetek megjelenésében vagy kiújulásában környezeti stressz hatásoknak (pl. családi konfliktusok, munkahely elvesztése, egzisztenciális krízisek) jelentős szerepe lehet.

Ugyanakkor azt is tudni kell, hogy a betegség **nem** lustaság, gyenge személyiség, rossz nevelés vagy hiányos táplálkozás következménye.

Milyen tünetekkel jár?

A szkizofrénia tünetei tipikusan a **felnttör kezdetén** válnak nyilvánvalóvá. A tünetek megjelenhetnek hirtelen, néhány nap vagy hét alatt súlyosbodva, de sokszor akár évekig lappangva, lassan alakulnak ki.

A betegség súlyos tüneteit általában megelőzi az úgynevezett **prodroma** időszaka, ami szorongással, alvászavarral, a hangulat és a szokások megváltozásával jár. Ezt követően jelentkeznek a **pozitív tünetek**, az egészséges elmefunkciók során egyébként nem észlelhető jelenségek, valamint a meglévő képességek leépülésével, elvesztésével járó **negatív tünetek**.

POZITÍV TÜNETEK

- téveszmék, a valóságtól elszakadt, megrögzött gondolatok (pl. valakit figyelnek és meg akarnak ölni a szomszédai)
- hallucinációk és az érzékelés egyéb zavarai, azaz olyan dolgot érzékel valaki, ami nincs ott (pl. az ördög hangját hallja a fejében, szellemeket lát, stb.)
- esetenként agresszív vagy önelhanyagoló magatartás
- ritkábban a beszéd, a mimika, a gesztusok és a mozdulatok megváltozása, szokatlan jellege (ún. katatón tünetek).

NEGATÍV TÜNETEK

- az emberi kapcsolatok és a tevékenységek iránti érdeklődés elvesztése
- a higiénia elhanyagolása
- az érzelmek lapossá válása, elsivárosodása

A negatív tünetek a heveny pozitív tünetekkel ellentétben tipikusan lassan, évek alatt alakulnak ki és súlyosbodnak, és általában tartósan fennmaradnak.

Hogyan kezelhető?

A szkizofrénia kezelésében a **korszerű gyógyszereknek** köszönhetően a pozitív tünetek hatékony kontrollja érhető el, így a kórházi kezelések időtartama és az ismételt kórházi felvételek szükségessége jelentősen lecsökkent.

A betegek közel kétharmadánál teljes vagy részleges tünetmentesség érhető el, ami lehetővé teszi, hogy visszatérjenek a betegség megjelenése előtti életükhöz.

A gyógyszeres kezelés mellett más módszerek is rendelkezésre állnak a betegek és családtagjaik támogatására.

- **Pszichoedukáció:** felvilágosítást ad a betegség tüneteiről, várható alakulásáról, a kezelés szükségességéről.
- **Csoportos terápiák:** az érzelmek felismerésében, kifejezésében, mások gondolkodásának megértésében, a tünetek időben való észlelésében segítenek.
- **Nappali kórházi és közösségi ellátások:** úgy nyújtanak komplex, intenzív ellátást, hogy a betegek nincsenek kiszakítva saját otthonukból.
- **Rehabilitációs intézmények:** az esetek kisebb részében szükséges hosszú távú kezelés helyszínei.

Ha a felsorolt tünetek alapján felmerül a szkizofréniában való érintettség gyanúja saját magunk vagy családtagunk, barátunk esetében, forduljunk a területileg illetékes pszichiátriai gondozó szakrendeléséhez, ahol pszichiáter szakorvosok és klinikai szakpszichológusok segítenek!